

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem pojavljanji daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 75.

V Ljubljani v petek, 3. aprila 1885.

Tečaj II.

Francija.

Na kitajskem ozemlju dogodili so se prevažni dogodki; francoske čete pod vodstvom generala Négrierja bile so tepene in morale so se sramotno umakniti.

Po bliskovo razširila se je ta vèst v Pariz in vlada storila je takoj potrebne korake, da popravi posledice nesrečne te bitke, da varuje čast francoske vojne. Uže se je dovolilo 50 milijonov kredita za vojno v Kitajski; 50000 mož poslalo se bode takoj na pomoč v Kitajsko, generala Galliffet ali Courcy bosta zapovedovala.

Poročilo o porazu francoskih čet v Kitajski provzročilo je v Parizu veliko razburjenost, katera se je pokazala takoj v zbornici in v časopistvu — posledica je bila, da je moralo pasti Ferryjevo ministerstvo, primeroma najmočnejše in za vlado najposobnejše izmed vseh, kar jih je Francoska imela skozi poldrugo stoletje. Katastrofa pri Langsonu bila je usodna za Ferryjev kabinet, poraz generala Négrierja zahteval je pad Ferryja. Je pač uže navada taka lahko vznemirljivim Francozom, da morajo za vsako nesrečo najti koga, kateremu provzročitev podtaknejo; v tem slučaju zvalila se je vsa krivda na Ferryja, obsojen je bil, ne da bi se mogel zagovarjati. Istina je, da Ferry ni nekriv ob slabih vspehih francoskih čet na kitajskem ozemlju, a tudi ni on sam vzrok, saj imajo pri nesrečnem vojevanju na vzhodu svoj delež tudi velika večina zbornice in narod sam. Gotovo ni stotino toliko kriv Ferry na porazu Négrierjevih čet, nego Gladstone na padu Gordona.

Ministerstvo Ferryjevo storilo je mnogo dobrega deželi skozi dve leti njegovega obstanka

od konca februarja 1883, mnogo je storilo za notranje ojačenje ljudovlade, se vé da je tudi nekoliko zakrivilo nesrečno vojsko. Dokler je Francoska mirno za-sé delala ter procvitala in razvijala se, bila je tudi republika utrjena; zdaj pa, ko se na daljnem vshodu bije ne presrečen boj ter ginja blagostan naroda, čujejo se tudi uže glasni glasovi proti republiki; saj je ravno pred par dnevi pisal nepomirljivi Rochefort v svojem „Intransigeantu“ pretresljive besede: Guillotina ima besedo!

Kdo bode prevzel ministerstvo za Ferryjem, je po polnem brez vsake važnosti gledé vojske v Kitajski; naj mu bode naslednik Freycinet, Wilson, Brisson, Ribot, Duclerc, vsak kabinet bode moral nadaljevati vojsko s Kitajsko, zadostiti francoski žaljeni časti, doseči vsaj nekoliko povoljen vspeh.

Francija ima prestatí ministersko krizo, a to je male važnosti za Pariz, ta se kaj lahko prestopi, Francija pa stoji s to ministersko krizo tudi pred narodno krizo, in to kaže resnost položaja. V Franciji ni več istega blagostanja, kakor je bilo v prvih letih ljudovlade. Obrnili so se z orožjem na vzhod, tam si hoteli pridobiti z bojem „pot do dveh milijonov konsumentov“, kakor se je izrazil Jules Ferry sam; a na tem potu potrošili so milijone in milijone — brez vspeha, in narod, kateri je pred kratkim igraje plačal pet milijard, narod, čegar gibčnost in gospodarstveno spretnost je občudoval svet, ta narod zdaj gospodarstveno propada.

To je žalostna prikazen, ne samo za Francijo, marveč za vso Evropo. Kajti uže se prikazujejo v Franciji krvava znamenja preteče revolucije vsled gospodarstvenega propada. Evropskemu miru gotovo ni angleško-ruski razpor, vojska, tako ne-

varen nego poraz Francozov v Kitajski. Francozi so narod, kateri pri žaljenem svojem ponosu ne sluša zmernosti glasu, in vlada, katera mestu o zmagah poročati more le o porazih, ne sme se nadejati dolgega življenja. Polagoma kažejo se na francoskem obzorji preteča znamenja; želeti bi bilo v interesu vse Evrope, da bi se Francozi po svoji vročernosti ne pustili zapeljati k dejanjem, katera bi vzbujala žale spomine.

Še z druge strani je poraz Francije v daljnem vzhodu velikega pomena za evropske interese. Vzemimo, da zmaga kitajsko orožje nad francoskim, da se Kitajska zavé vojaške svoje moči, potem bi se pač moglo zgoditi, da bi Kitajska prodirala dalje, da bi svoje zakone spravila v veljavo v Indiji, da bi svoje gospodstvo skušala utrditi v Avstraliji, potem oškodovana bi bila v obili meri evropska trgovina samo v teh ozemljih, ne glede na to, kake posledice bi imelo izseljevanje Kitajcev.

Jasni pojmi v politiki.

Z Dolenjskega, 30. marcija.

(Izv. dop.)

Slovenci smo prav za prav še le novinci v politiki. Naše javno delovanje je bilo največ v tem, da smo se branili pretečega ponemčevanja, torej je bil naš položaj največ pasiven, stali smo v defenzivi. Ta položaj je trajal pri nas do Taaffejeve dóbe; kajti kratke Hohenwartove vlade ne moremo v poštev jemati.

Način našega javnega delovanja ali politikanja se je s tem bistveno spremenil, nikdar pa cilj in namen našega prizadevanja, kakor je to dobro razložil „Ljubljanski List“ v sobotnem

Listek.

Ženstvo v življenju in pravu starih Slovanov.

(V ljubljanski čitalnici predaval dr. Janko Babnik.)

(Dalje.)

Rimljanka sploh k javnim shodom ali k sodišču ne sme, Germanka le, ako jo njeni varuh spremlja — Slovanka pa celo sama sodi. Zares čudna je ta stran staroslovanskega življenja. Ona je v nasprotju z vsem, kar vemo o najstarejših časih raznih narodov. O tem torej ni dvojiti, da so bile Slovanke v primerju s svojimi drugicami pri Rimljanih in Germanih mnogo na boljšem. Zgodovinska poročila o slovanskih kneginjah pa moramo vkljub temu z veliko opreznostjo pretresovati ter paziti na to, da jih ne modernizujemo. Nazorom svojega časa ter naravnemu razvitku sledili so Slovani gotovo ravno tako, kakor drugi narodi. Pri vseh pa je bilo v prastarih časih stanje žensk precej slabo. Slovanske kneginje, tega ne smemo prezreti, so vender le izjeme. To jedro pa ostane v vseh poročilih, da je Slovan spoštoval v ženi neko zmožnost, katera je njemu manjkala, da

je Slovan v svoji ženi, v materi svojih otrok, spoštoval zares enakopravno družico za vse življenje, da z njo nikakor ni ravnal kot s sužkinjo, ki bi naj le zadostovala njegovim zahtevam ter mu bila povsem podložna.

Kako bomo to tolmačili?

Razloge za stanje žensk v javnosti, rekel bi v političnem življenju narodov, iskati moramo v stanju, katero zavzima žena v rodbini ali obitelji. Slovanska rodbinska uprava pa je bila taka, da je enakopravnost ter sloboda vseh članov bila naravna posledica združnega življenja. To stran moram nekoliko pojasniti in mislim, da bode najbolje, ako primerjam navadne vsakdanje prikazni s temi posebnimi staroslovanskimi, kakor jih nahajamo še dandanes po mnogih jugoslovanskih krajih.

Ako pri nas oče, posestnik kmetskega zemljišča umrje, ga podedujejo njegovi otroci, in sicer dobe vsi enake deleže, bodi si, da posestvo samo razdele, bodi si, da eden izmed otrok zemljišče prevzame ter bratom in sestram pripadajoče jim deleže izplača. Redko, da ne rečem nikdar, pa se zgodi, da bi otroci nadalje skupno posedovali očetovo dedino ter na očetovem zemljišču stanu-

joči, skupno gospodarili. Naše današnje razmere takega gospodarstva ne pripusté — drugače pri starih Slovanih. Pri njih sploh vidimo nekak naravni nagon k združenju.

Država se je pri vseh Slovanih še le pozno razvila. Dolga stoletja so uže prebivali naši pradedi po teh krajih, pa še niso bili združeni v kako večjo, trdno državno celoto. Tem trdneja in bolje urejena je morala biti rodbina, ker je nadomestovala posamezniku državo. Ako torej pri starih Slovanih umre glava rodovine, potomci ne razdelé premoženja med sabo, ampak „vse blago se dene v eno vlado, vladika se z rodovine zbere.“ Ta vladika, domačin, starosta ali kakor koli se imenuje, vlada rodbino, v kateri so vsi članovi enaki, v kateri imajo vsi enake pravice do združnega imetka, kjer je nepoznana lastnina posameznih, kjer ni pravdanja zavoljo imetka, ampak kjer vlada med članovi bratska ljubezen. Ako si pred očimo to uredbo, moramo reči, da prvotnim razmeram starih časov zelo ugaja. Vsi članovi zadržuje se v nji oskrbljujejo, sirote so tako rekoč nepoznate. Ako so temu ali onemu siročetu namreč tudi starši uže pomrli, zadruga zanj skrbi. Nevoljaši, ki ne morejo sami za sé skrbeti ter so

uvodnem članku. Naš cilj je in ostane: Slovencem pripomoči do ravnopravnosti, s tem do večje izobraženosti in do boljšega materialnega stanja. Po tem cilju moramo tudi zdaj hrepeneti, ko se je naše razmerje do vlade predrugačilo, ko ne stojimo več v defenzivi z mogočnim faktorjem, z vlado, ko smo postali aktiven član v avstrijskem parlamentu, ki je bistveni del državnega telesa, državnega vodstva. Naša država je ustavna država.

V takih državah odločujeta dva faktorja, jeden je vlada, drugi je ljudski zastop. Ustavna država se more le tedaj mirnim pôtom in koristno razvijati, dokler vlada soglasje v dobrih načelih in smotrih med vlado in parlamentom, t. j. njegovo potrebno večino. Ljudski zastop se ne sme v lastnem interesu, ni v interesu zastopanega ljudstva po nepotrebnem razdvajati z vlado, a za slednjo velja isti nauk jednako kategorično. Medsebojno spoštovanje dveh za vodstvo državnega krmila postavljenih faktorjev je tu v prospeh države *conditio sine qua non*. To so načela, katerih se mora držati sleherni, ki hoče v javnosti besedo imeti, veljavno besedo spregovoriti. Slabi politiki so tisti, ki vsakočasne situacije ne poznajo. Dždeva se mi, da ravno nekateri Slovenci v slednjem času niso mogli ali niso hoteli spoznavati situacije. Naj to povem v vzgledu: Prejšnje vlade niso principijelno pripoznavale pravičnih naših terjatev, v praksi, se vé da še menj. Nasprotnim bil je naš položaj pasiven, defenziva. Sedanja vlada se je izrekla javno za ravnopravnost, in ta se praktično tudi izvaja, sicer le počasi. Nasproti tej vladi nam torej ni stati v prejšnjem protivnem položaji.

Sedanja vlada je pač faktor, s katerim morejo poleg nemškega tudi slovanski narodi računati, in to ne brez vspeha računati, kajti iz tega računa dobiti utegnejo tudi poslednji za-sé ugodnejši rezultat, nego je bilo to možno pod prejšnjimi vladami. Pod njimi je bilo upanje slovenskega naroda samo v moči in delavnosti njegovih prvoboriteljev, katerim gre sicer prva in največja zasluga, da se je narod naš probudil in ohranil. Ti prvoboritelji so bili jedini faktor, s katerim so Slovenci prej računali; ti so bili jedino zavetje, kamor se je narod prej zateči mogel. Zato je pa narod take svoje može čislal in odlikoval. Imena: Bleiweis, Toman, Costa, Razlag, Jurčič — to so zvezde bile, ki so slovenski narod vodile v časih, ko vlade za nas marale niso. Sedanja vlada se le je pripoznala blagodejno delovanje teh domoljubov, odlikovavši nam prvaka Bleiweisa in za njim še druge može.

S tem je storjena bila zveza med obema važnima faktorjema, med vlado in med ljudskimi zastopniki, med domoljubi našimi. Taka zveza mora biti sveta slehernemu.

Kdor brez važnih razlogov ali celó iz malenkostnih osebnih ozirov rušiti poskuša tako zvezo,

zavoljo tega drugod sosedom skrbi delali, bili so tudi v zadrugi oskrbljeni. Za stare čase in takratne razmere bila je zadruga zares popolna institucija. V zadrugi vlada, v koliko smemo med enakovpravnimi članovi tiste hiše o vladanju govoriti, domačin, in tudi to mesto sme zavzimati ženska, tudi tukaj je bila vlada pogostoma izročena ženski roki.

Oglejmo si sedaj to združeno življenje ter ulogo, katero ima ženstvo v njem. Kakor sploh v svojem predavanji zamorem tukaj zavoljo bogatosti snovi le to podati, kar se mi najbolje karakteristično zdi. To in ono bom tako rekoč v primer podal, drugo in le preveč pa moram po polnem prezreti.

Pričnem naj z otroci v zadrugi, z dekleti, devojkami ter njihovim poslovanji. Izključljivo moško delo je le: plug in kosa, vse drugo opravljajo tudi ženske, ali karakteristično za nje je vender, ter kakor plug in kosa za moške, izključljivo ženska je preslica; lan ter predivo in vse, kar je z njim v zvezi. Naj pri tej priliki omenim, da veljajo v slovanskem pravu ravno gledé lana marsikatero posebnosti. Če je v

bodi-si da ovira jeden ali drugi faktor, bodi-si da napada vlado ali dobre ljudske zastopnike — ta nima plemenitih nagibov. Zaslužne, v istini za blagor naroda delujoče može, naj uže stojé na čelu vlade, ali naj delajo med narodom, mora vsak pravi domoljub podpirati pri njihovem delovanji, ne pa jim staviti jedino le iz osebnih ozirov zaprek. Le v takem soglasji storiti more se kaj koristnega v prospeh naroda. Zdanja vlada je gotovo pravična našim zahtevam, torej jej nikdo, kdor v istini ljubi narod svoj, ne sme staviti pri blagonosnem delovanji ovir.

J. L.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Iz Zagreba se poroča: Predvčeranjim imel je budgetni odsek sejo, katere se je udeležil ban ter tudi poprijel besedo, ko se je govorilo o prošnji zagrebske kmetijske družbe, naj se subvencija od 20000 gold. poviša na 100000 gold. Ban je govoril proti prošnji ter omenjal mnogih nedostatkov te družbe; v njej so večinoma elementi, kateri se ne bavijo s kmetijstvom, tudi organizacija družb ni primerna. — Folnegović je predlagal, naj se troški za prepeljavo kostij Zrinjskega in Frančipana postavijo v proračun. Ban je odgovoril, da so se kosti omenjenih na povelje avstrijske vlade slovesno položile v grob v Wiener-Neustadtu, torej je njih prevažanje nepotrebno. Predlog se je torej odbil.

Iz Prage se poroča, da se je volilni odbor liberalne stranke uže sešel, da se je posvetoval o bodočih volitvah v državni zbor. Sklenilo se je, da se v kratkem skliče shod vseh liberalnih veleposestnikov.

Tu je deželo.

V Italiji pričelo se je nekako republikansko gibanje. Predvčeranjim zaprli so v Rimu škostavca in nekega vodjo republikanske stranke; pri njem našli so več strojev za tiskanje in več prepovedanih tiskovin.

Novi francoski kabinet še vedno ni sestavljen; Freycinet prevzel je sestavo, in on sam bode baje prevzel ministerstvo za notranje ter volil za portfelj vnanjih zadev diplomata. Gotovega vender še nič ni znano.

Najnovejša pariška poročila hoté vedeti, da je kabinet tako-le sestavljen: Freycinet vnanje in predsednik, Sarrieu notranje, Spuller uk in bogočastje, Sadi-Carnot finance, Legrand trgovina, Allain-Targé poljedelstvo, Cuvinot pošta, Krantz pomorstvo, Delebecque vojno. Trgovinski in pravosodni minister še nista znana.

Med Angleško in Rusko se bodo razmere zopet zboljšale, kakor se kaže, in vrnilo se bode zopet prijazno soglasje. Ruska vlada je namreč odgovorila na predloge, katere je stavila Angleška

gledé afganskega vprašanja, in odgovor ta je baje zadovoljil angleško vlado. Rusija vzprejme meje, katere je predlagala Angleška. Če se to obistini, potem se ni bati vojske.

Angleški listi pripovedujejo, da se je v **Kor-dofanu** pričelo versko gibanje proti Mahdiju. Novi prorok je nekov El Makki, kateri ima ime od mnogobrojno obiskovane božje poti. Več rodov se je El Makiju pridružilo in umorili so emirja Mahmuda, sorodnika Mahdijevega. Depeša iz Dongole poroča, da je Mahdi ukazal usmrtiti Avstrijca Slatina beja, kateri je bil Mahdijev ujetnik in kateremu se je dokazalo, da je bil skrivno dopisaval z Gordonom.

Z bojišča v **Tonkingu** dohajajo le prav porredkom telegrafična poročila, a so morda ravno zaradi tega malo tolažilna. Francoske čete, katere so se hitro morale umakniti od Lang-Sona, skušale so se ustaviti in utrditi v Dong-Sonu, a tudi od tu so jih prepodile preobile kitajske čete. Prve pomožne čete 8000 mož mogle se bodo še le dné 12. t. m. iz Afrike odpeljati ter ob najhitrejši vožnji dospeti še le v 34 dneh v Tonking. Do tedaj moral se bode general Brier s svojimi vedno manjšimi četami boriti na smrt in življenje. Čudno pa je, da nobeno poročilo, katero pride s kitajskega bojišča, ne omenja francoskih izgub. Verjetno pač ni, da bi Francozi ne imeli nikakih izgub, kajti pot, po kateri so se Francozi umikali med Lang-Sonom in Dong-Sonom je silno težavna, in Kitajci bili so jim kar za petami.

O položaji v **osrednji Ameriki** se poroča: Barrios napal je dné 30. m. m. pozicije San Salvadorskih čet pri Elcocu. Nastal je vroč boj, kateri je trajal do mraku. Dné 31. marcija ob zori pričel se je zopet boj ter trajal deset ur. Vojne čete iz Guatemale bile so zapodene v beg. Obe stranki imata znatne izgube.

Razne vesti.

— (Iz ljubosumnosti.) Iz Prage se poroča: Mlad rokodelce zaljubil se je v 24letno šiviljo Viljmino Janovšek in ji je, kjerkoli jo je dobil, odkrival ljubeče svoje srce. Ona pa je bila trdosrčna in neizprosna in mu je strogo prepovedala, postopati za njo. Dné 31. p. m. počakal jo je zopet na poti, kjer je vedel, da mora iti mimo. Ko pride, stopi k nji ter jo prav resno popraša, je-li pripravljena, vračati mu ljubezen. Deklica odgovorila mu je, kot vselej, da ga ne mara, na kar on potegne iz žepa nož ter potegne z njim po njenem obrazu, tako da ji je nos in skoro vso gornjo ustno proč odrezal. Nesrečno dekle prepeljali so v bolnico, a njenega čestilca v zapor.

— (Zvon padel iz zvonika.) V Kvingani na gorenjem Italijanskem padel je med zvonjenjem zvon iz zvonika, in sicer na streho, katero je prebil. Cerkev je bila natlačena pobožnih. Na srečo je vender zvon v stropu obtičal in ni na tla padel, kjer bi bil gotovo

zadrugi vse zajedno, noben nima posebne lastnine na tem ali onem, je vender lan, laneno seme, predivo itd. izključljivi imetek žensk, katere z njim razpolagajo same, saj so ga pa tudi pridelale. Dekleta plejejo lan in ta posel veljá nekako za prav dekliško delo. Milo toži česka narodna pesem po, žal! minolem času:

„Když jsem plala len,
nevěděla jsem,
co mě mé srdéčko bolí,
že mně můj milý vypoví,
nevěděla jsem.“

Dekleta potem lan popipajo ali izrujejo ter pripravljajo za predivo. Koliko starinskih običajev nahajamo še dandanes ob tej priliki pri trljicah, ki se sučejo okoli sušnice ali pečnice ter lan terejo. Dekleta potem predivo predejo ter — kakor še dandanes pogostoma pri Jugoslovanih — tudi same tkó. Slovanska dekleta umela so nadalje vsak čas tudi lepo vezti. Komu so neznani krasni jugoslovanski ornamenti, kateri pa niso menda še le produkt novjših dni, ampak se v prav starih časih uže nahajajo pri Slovanih. Ti

dandanes toliko priljubljeni ornamenti so se uže takrat snovali. Ako si čestite gospe omislite za svoje namizne prte, za obrisače itd. tkanino, katero kinči tako imenovana *Holbeinteknik*, vedite, da se veselite nad slovanskimi ornamenti, nad kinčem, ki je bil Slovanom uže v prastarih časih lasten ter da se vam pod tujim imenom podavajo ornamenti, kakor so jih nekedaj tudi Slovenke prav spretno izdelavale, umetni izdelki, ki so nedvojbeno slovanskega izvora.

Slovansko dekle v zadrugi moralo je prav pridno delati, kajti vse članove rodbine mora oskrbovati ona s svojimi ročnimi deli. Ona pripravlja obleko za očeta in mater, za sé in za najdražje, kar ima, za svojega bratca. Čudna je ta stran slovanskega rodbinskega življenja, ta toli razvita nežna ljubezen med bratom in sestro.

Brat je branitelj svoje sestre in ona zavoljo tega z neko posebno gorečnostjo za brata čuti. Kako mila da je podoba „sestrice“ v naši narodni pesni ter s koliko ljubeznivostjo da se narodni naš pesnik z njo bavi, je znano. To ima svoj vzrok v tem, da je sestra do brata več, da je rajša nego li ljuba pripravljena požrtvo-

nekoliko ljudij ubil. Navzlic temu pa je bilo več kot šestdeset oseb poškodovanih, kajti vsled strašnega ropota nastal je v cerkvi tak strah, da je vse sililo proti vratom in v tej gnječi bila so marsikomu polomljena rebra.

— (Nekaj čudnega doživel) je župnik v Doggendorfu na Bavarskem, ko se je šel pred ne dolгим sprehajati. Sreča ga namreč neka ženska in ga poprosi, naj ji pové, koliko da je na času. Prijazni župnik izvleče svojo zlato uro iz žepa, a tuja ženska zgrabi jo ter mu jo iztrga iz rok, pa zbeži z njo v gozd. Oropani duhovnik bil je tako osupnjen, da mu niti na misel ni prišlo, da bi bil stekel za predrzno tatavo. Še se ni prav opomogel iz svoje osupnenosti, ko se mu približa nek mož z jerbaščkom v roki. Župnik potoži mu svojo nezgodo, na kar se mu tujec ponudi, da hoče on pohiteti za tatavo, samo naj pazi ta čas na njegov jerbašček, ki bi ga drugače oviral pri hoji. Župnik bil je k temu pripravljen, in mož postavi z ruto pregrnjeni jerbašček na tla. Preteklo je dokaj časa, župnik je čakal in čakal, a moža ni bilo z uro nazaj. Konečno polasti se dobrega duhovnika vendar le radovednost, kaj da je v jerbaščku skritega. Ko ga odgrne, pomoli mu smehlja v plenica povit otrok ročici nasproti.

— (Amerikansko.) Pri nas zasajajo uredniki nasprotnih si časopisov svoja strupena peresa jeden v drugemu, v Ameriki pa se drugače maščujejo jeden nad drugim, kakor nam priča sledeči slučaj. V ameriškem mestu Boize-City izhaja en republikanski in en demokratski časopis, ki se vedno napadata med seboj. Urednik zadnjega časopisa zagreniti je hotel življenje uredniku nasprotnega lista na ta način, da je dal vodo napeljati v poslopje, kjer je on stanoval in se je njegov časnik tiskal. Nekega dne plávalo je vse v vodi. Oni pa se je s tem maščeval, da je tiskarno republikanskega časopisa zažgal. To so res radikalna sredstva, s kojimi se nasprotnik ugonobi.

Domače stvari.

— (Imenovanja pri ljubljanskem magistratu.) V slednji tajni seji mestnega zastopa bil je drugi magistratni svetnik gospod Vončina imenovan prvim magistratnim svetnikom; mesto mestnega policijskega komisarja pa se je podelilo gospodu Ivanu Kavčniku, avskultantu pri tukajšnji deželni sodnji.

— (Veliki teden.) Utihi so zvonov radostni glasovi, in cerkev odela se je v žalovalno črno obleko — praznuje se spomin na Odrešenikovo trpljenje. V vseh cerkvah pričele so se običajne velikonočne žalostinke; v stolni cerkvi daroval je sam knezoškof Misija včeraj veliko mašo ter blagoslovil sv. olje, potem pa umival dvanajsterim starčkom noge. Ti starčki bili so 70 do 86 let stari možje ljubljanski, in sicer imenom: Novak, Šusteršič, Zelnik, Kopač, Vrhovec, Resnik, Jerančič, Brodnik, Križnar, Urbinec, Levec in Jančar. Starost vseh teh starčkov znaša vkup nad 800 let. Opoludne bili so ti možje pogosteni pri knezoškofu ter

vati se bratu. Kolika da je ljubezen sestrina, nam živo predočuje neka srbska narodna pesem, katera pripoveduje, kako je mlada Gjurgjevica, ko so se junaki iz boja domov vračali, gledala, ali ne bi svoja tri dobra med njimi našla. Prvo dobro: svojega moža, Gjurgja gospodara, drugo dobro: „ručnoga djevera“, tretje dobro: „brata rodjenoga“. Nobenega ne vidi, vsi trije so pogubljeni. Obupa in v svoji žalosti po Gjurgju, svojem možu, si lasi odreže, za djeverom si lice izpraska, za bratom pa si oči iztrga. Lasje spet zrastejo, tudi lice se izraste ter zadobi svojo prejšnjo lepoto —

„kosu reže, kosa opet raste;

lice grdi, a lice izrasta.

Ali oči nemogu izrasti,

Niti srce za bratom rodjenim.“

Žalostna je deklica, ki brata nima, in kako si dve sestrici v tem slučaju pomagati skušate, nam z nedosegljivo lepoto predočuje druga srbska narodna pesem.

„Dvije sestre brata neimale,

Pa ga viju od bijele svile,

Od bijele i još od crvene:

obdarovani. — V vseh cerkvah postavljeni so krasni božji grobovi, olepšani bogato in dragoceno z redkimi cveticami, osebito v franciškanski in uršulinski cerkvi. Popoldne in na večer obiskuje obilica vernikov božje grobove. Ob vsaki priliki kaže se, kako globoko je ukoreninjen v slovenskem narodu verski čut.

— (Cerkvena godba.) V stolni cerkvi se bode pelo Veliko soboto pri vstajenji: J. B. Molitor: „Te Deum“; Leitner: „Regina coeli“; H. Oberhoffer: „Tantum ergo“. Na Veliko nedeljo ob 10. uri: Hahnova maša št. 3.; Graduale J. Zanglov, Offertorium A. Foersterjev. Veliki ponedeljek: W. E. Horakova maša št. 6.; Graduale Skuherskyjev, Offertorium E. G. Stehlejev. — V cerkvi sv. Jakoba pod vodstvom gosp. Belarja: V soboto pri vstajenji: R. Führer: Velikonočnica; K. Mašek: „Regina coeli“; C. Kistler: „Tantum ergo“; K. Mašek: „Te Deum“. Veliko nedeljo ob 9. uri: E. W. Horakova maša D-moll, Zanglov Graduale „Haec dies“, Offertorium „Terra tremuit“ — Mehulov. Veliki ponedeljek ob 9. uri: I. Cecilijanska maša v C-mollu — Schöpfova, Maškov graduale „Regina coeli“, Maškov offertorij „Angelus Domini“.

— (V kranjske hranilnice) vložile so v minolem meseci 1903 stranke 526 195 gld., izplačalo pa se je 2059 strankam 340 226 gld. 81 kr.

— (Stritarjeve pesmi.) Nek tukajšnji časopis prinesel je novico, da je g. Bamberg kupil Stritarjeve pesmi za 1800 gld. Nam se iz zelo verodostojne strani poroča, da je ta vest vsaj za zdaj še prenagljena. Pač pa se vrše pogajanja v tej zadevi.

— („Vrtca“) št. 4. prinaša naslednjo vsebino: Delaj jutraj, vzpomladi, v mladosti. (Pesni.) — Oče naš, kateri si v nebesih. (Gledališka igra. Sp. Roza Kosova.) — Otroci, molite za stariše! — Deklica in lastavica. — Minka in mačka. — Penično gnezdo. — Smrt. — Volk in koza. — Isl. — Zaklád. — Volk in človek. — Pomagaj si sam. — Hrepenenje. — Dunaj 1683. I. — Tujezemske živali. — Gašperjeve zabave. — Listje in cvetje. — Ta list ima cele pol pole priloge. Vsebina tega zvezka je tako zelo mična, da si ne moremo kaj, da ne bi zopet opozarjali slavno občinstvo na ta list ter ga priporočali v obilo naročevanje. Za vse leto stoji samo 2 gld. 60 kr.

Slovenskim pisateljem in prijateljem slovenskega pisateljstva.

Leta 1872. se je bilo ustanovilo „Slovensko pisateljsko društvo“ z glavnim namenom, podpirati slovenske pisatelje in pospeševati slovstveno delovanje.

Društvu je pristopilo 7 ustanovnikov in 95 družvenikov. Leta 1872. napravilo je društvo Preširnovi slavnost na Vrbi, kjer je dalo na rojstni hiši Preširnovi vzdati spomeniško ploško. Potem pa je društvo ostavilo svoje delovanje, ker je tačasna politiško-narodna borba vsem rodoljubom toliko dela nakladala, da se je moralo odložiti marsikatero samo na sebi koristno in potrebno narodno podvzetje. V poslednjih desetih letih pa se je začelo krepko razvijati naše slovstvo in šte-

Struk mu među drvo šimširovo,
Crne oči dva draga kamena,
Obrvice morske pijavice,
Sitne zube dva niza bisera;
Zalažu ga medom i šećerom:

„To nam jedi pa nam probesjedi!“

Velika ljubezen, ki vlada med bratom in sestrico se res teško dá bolje izraziti, kakor se je zgodilo s temi priprostimi besedami. Dekle pa posebno takrat žaluje po bratu, posebno takrat čuti njegovo pomanjkanje, ako gre v tuje kraje, ako v hosti pot zgreši ter se jej je bati hudobnih ljudi ali pa divjih živali, sploh tedaj, kadar je pomoči, zaščita najbolj potrebna. V takem slučaju pokliče dandanes Srbkinja, in to je nedvojbeno stari slovanski običaj, prvega moškega, katerega sreča: „da si mi po Bogu pobratime“. Sveta dolžnost je za vsakega, ki je bil tako klican, da temu poklicu sledi. Razmera med pobratimom in sestrom je idejalna, ona je tista, kakor med bratom in sestrom. Pobratim mora povsema mesto „rodjenoga“ brata zastopati. Varuj Bog, da bi hotel kateri koli del to razmerje zlorabiti, ker to bi bil po narodovem prepričanju velik greh, kateremu

vilo slovenskih pisateljev se je veselo množilo. A pisateljstvo donaha pri nas Slovincih le skromne dohodke in le tako dolgo, dokler ne opeša peró. Bolni in onemogli pisatelj ali revna rodbina umrlega pisatelja pa nema nikogar, do katerega bi se obrnila v svoji sili. Podpirati je treba tudi mlade, nadopolne pisatelje, da se nam ne izgubé najbolji talentje vsled gmotnega pomanjkanja.

Na Gregorčičev večer 12. m. t. 1. v Ljubljani poudarjalo se je tedaj in sklenilo, da se naj zopet oživi „Slovensko pisateljsko društvo“, in pristopilo je še tisti večer nad šestdeset družtenikov.

Podpisanemu, kot denarničarju „Slovenskega pisateljskega društva“, pa se je naložilo, sklicati občni zbor, ker po odstopu prvega predsednika gospoda Davorina Trstenjaka 1. 1873. in po smrti podpredsednika gospoda dra. R. Razlaga ni bil izvoljen novi predsednik.

Torej si usojam vabiti vse slovenske pisatelje in prijatelje slovenskega pisateljstva k izrednemu občnemu zboru „Slovenskega pisateljskega društva“, kateri bode v sredo 8. aprila t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani ljubljanske čitalnice.

Na dnevnem redu bode:

1.) Poročilo denarničarja.

2.) Posvetovanje o spremembah pravil.

3.) Volitev predsednika, njegovega namestnika, tajnika in denarničarja in pet drugih odbornikov.

V Ljubljani 2. aprila 1. 1885.

Za bivši odbor

„Slovenskega pisateljskega društva“:

Dr. J. Vošnjak.

Narodno-gospodarstvene stvari.

K pridelovanju krme na polji.

Pridelovanje krme na polji postaja vedno bolj važno, zlasti, odkar cena zita zmirom bolj pada, cena goveje živine pa k višku gre. Med krmskimi rastlinami, katere na polji pridelujemo, zavzemati prvo mesto nemška detelja ali lucerna in pa štajerska detelja ali rudeča detelja. Z ozirom na pridelovanje teh dveh rastlin nastane vprašanje: Zamoremo li pridelovanje teh rastlin z ozirom na sedanje razmere tako močno pomnožiti, da bi se nam ne bilo bati tudi opešanja zemlje?

Detelja vzame iz zemlje veliko apnenca, posebno pa izsrka iz spodnje plasti zemlje veliko redilnih snovi, katerih zadnjih zemlji ne more nazaj dati z gnojem. Iz tega vzroka: ne moremo na eno in isto njivo štajerske detelje poprej sejati, kakor še le čez najmanj 6 let, „lucerno“ pa čez 12 let.

Če se tudi v dostih krajih pridelovanje štajerske detelje in lucerne ne dá pomnožiti, zamoremo vendar pridelek krme povečati s setvijo primernih trav, koje mešamo z deteljo. Taka mešanica ima sledeče prednosti: Mi zadobimo veliko množino jako dobre krme, ne da bi škodovali s takim pridelovanjem rodovitnosti zemlje; trava pomešana z deteljo zamore bolj pogosto

bi gotovo takoj kazni sledila, kakor v onem slučaju, o katerem nam pripoveduje narodna pesem. Devojka Mara se vrača iz Bolgarske v domovino ter si pobrati Pera Bugarina, katerega je naprosila, naj jo dovede v domačijo. Pero Bugarin to stori, ali ko si medpotoma Mara pri nekem studenci svoj obraz umiva ter se Peru v vsej svoji krasoti kaže, on, omamljen od njene lepote, svojo posestro poljubi. Strašna kazni ga doleti: iz jasnega neba šine blisk ter za ta prekršaj pobratimske zvestobe grešnika s smrtjo kaznuje. Mara to vidi in

„ljuto kune Marija djevojka

Bog ubio svakoga junaka,

Koji ljubi Bogom posestrimu.“

Ne vem drugod primere za ta lep slovanski običaj, za to vez, v kateri si zaveznika obljubita, vkupno vse dobro in slabo deliti in prenašati, kjer si obljubita, se zvesto drug drugemu držati, naj bi jih to tudi življenje stalo. Opozoriti le hočem, v kolikor da se odlikuje ta navada ter koliko da je lepša nego zloglasni „frauentienst“ srednjeveških viteзов.

(Dalje prihodnjič.)

na eni in isti njivi biti sejana, trpi manj pred mišimi, kakor večletna detelja, ter tudi na vlažnih njivah dobro uspeva.

Sem ter tja se sliši, da je mogoče travnike narediti, ako se pusté stara deteljišča rasti. Ta misel je popolno napačna; kakor hitro detelja iz njiv izginjuje, prične se kazati le plevel, ne pa dobra trava. Na taki njivi je mogoče le polagoma narediti z dobrim gnojenjem primerno ledino, obstoječo iz dobrih krmskih trav. Ako želimo napraviti iz njive dober travnik, treba jo je najprvo dobro obdelati in plevela očistiti. Potem jo je treba obsejati z dobro in primerno mešanico raznih trav. Pri setvi ne smemo biti skopi ne s semenom, ne z denarjem, ki ga moramo dati za seme. Mislim, da bode marsikomu vstreženo, ako na tem mestu prijavim sastavo dveh mešanic, kateri ste se prav dobro obnesli. Prva je za travnike, ki imajo vedno travniki ostati, druga pa za njive, koje imajo nam dajati krmo za kake dve ali tri leta.

Sostava prve mešanice obstoji za en hektar iz sledečih sostavin in množin: 10 kil bele detelje, 4 kile hmeljne detelje, 6 kil švedske detelje, 2 kili lucerne, 10 kil svinjskega repa, 8 kil laške ljulike, 8 kil francoske ljulike, 16 kil angleške ljulike in 8 kil esparsete. Za sastavo druge mešanice priporoča se sledeče: 4 kile bele detelje, 6 kil hmeljne detelje, 16 kil švedske detelje, 10 kil svinjskega repa, 8 kil laške, 16 kil angleške in 4 kile francoske ljulike ter 12 kil esparsete. Hmeljna detelja je neke vrste lucerna, ki rumeno cvete. Švedska detelja je v taki mešanici tri leta zelo dobra ter v rašči zelo podobna štajerski detelji.

To mešanico zamoremo sejati spomladi samo za-sé ali pa z ječmenom, ovsem ali jaro pšenico. Z ozirom na to, ali se je to seme samo za se sejalo ali pa s kakim žitom, dobi se še v prvem letu manj ali več strnišnega pridelka.

Če se torej upognemo tirjatvam časa ter pomnožimo pridelovanje krme, donasala nam bode taka krma veliko lepe živine, in ta lepa živina pa plačilo za naše delo.

„Novice.“

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Pariz, 3. aprila. Razprave o sestavi kabineta še niso dosta napredovale.

Berolin, 3. aprila. V cesarjevem pismu, s katerim je cesar Viljem izročil Bismarcku podobo „proklamacija cesarja v Versaillesu“, izraža veselje nad hvaležnim priznavanjem ljudstva Bismarcku nasproti. Podoba naj tudi potomcem stavlja pred oči, kaj da se ima cesar in njega rod zahvaliti Bismarcku. Pismo se končuje: Hvaležno in zvesto udani cesar in kralj.

Madrid, 3. aprila. Kraljeva rodbina opustila je vsled deževnega vremena vsakoletno navadno obiskovanje cerkvá. Poroča se, da se je prišlo na sled zarotbi, ki bi bila imela izvršiti napad na kralja med obiskovanjem cerkvá. Zaprli so osem oseb. Preiskavanje se nadaljuje.

Köln, 2. aprila. Nj. veličanstvo cesarica Elizabeta došla je ob 1. uri po noči s posebnim vlakom sim ter kmalu odpotovala zopet v Heidelberg.

Heidelberg, 2. aprila. Avstrijska cesarica prišla je danes zvečer sim.

Pariz, 2. aprila. Sestava novega kabineta se pred danes večerom ne pričakuje. — Depeša generala Brièrja iz Hanoi z dné 1. aprila poroča: Druga brigada došla je danes redno v Chu.

Pariz, 2. aprila, po noči. Današnja zbornična seja je bila zelo viharina. Jelibois (Bonapartist) je dejal, da je poročilo lista „Paris“ o sklepu miru s Kitajsko skandal in borzni manevar ter zahteval med odobravanjem desnice in ugovori levice, naj se postavi ministerstvo pred sodišče, izvoli pa naj se komisija, katera bode oskrbovala tekoča opravila. Ta predlog se je s 348 proti 77 glasovom zavrgel.

New-York, 2. aprila. Vstaši so si osvojili Panamo.

London, 2. aprila. Pri včerajšnjem letnem shodu narodne reformne unije v Manchesteru go-

voril je lord Roseberry ter dejal, da vladna politika gledé Sudana v tem obstoji, da uniči Mahdijevo moč, nikakor pa neče Kartum trajno zasedeti. Vsekako pa se bode vlada trudila, da zapusti Sudanu boljšo ustavo, nego jo je dobila.

Washington, 2. aprila. Depeša poveljnika amerikske vojne ladije poroča: Vstaši v Panami so zapalili Aspinval, da bi se ognili ujetju po vladnih četah. Tisoč prebivalcev je v veliki bedi.

Uradni glasnik

z dné 3. aprila.

Razpisane službe: V Senožeah služba okrajnega ranocelnika z letno nagrado 500 gld. Prošnje, podprte z dotičnimi svedočbami, c. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojini.

Naprave novih zemlj. knjig: Pri c. kr. okr. sodnji v Kranji za katastralno občino Spodnji Bernik. Poizvedbe v dan 14. aprila t. l. v Kranji.

Razpisane ustanove: Za šolsko leto 1885/86 v vojaških odgojilnicah in izobraževalnih zavodih podeljuje se jeden prostor kranjske državne stipendije. Podrobni pogoji za sprejem v te zavode nahajajo se v „Laib. Ztg.“ št. 74 z dné 2. aprila.

Eks. dražbe: V Ribnici zemljišče Jan. Pucija iz Dól. Rovt (160 gld.) dné 8. aprila. — V Žužemperku polovica zemljišča Jos. Papeža iz Žužemperka (477 gld.) dné 28. aprila, 26. maja in 30. junija.

Tuji.

Dné 1. aprila.

Pri Maliči: Groner, c. kr. arhitekta soproga; Odendal, nadzornik, in Lautner, trg. potov., z Dunaja. — Dr. Hussa, c. kr. okr. zdravnik, iz Velikoveca.

Pri Slonu: pl. Pfeiffer, zasebnik; Golles, trgovec, z Dunaja. — Blažeg, c. kr. nadlajtenant, iz Trsta. — Gasparin, zasebni uradnik, iz Zagreba. — pl. Lama-Büchsenhauser, zasebnica, iz Plače. — Suttor, vratar, iz Gorice. — Wolf, c. k. lajtenant, in Wolf, knjigovodja, iz Pazina.

Umrli so:

V civilni bólnici:

Dné 1. aprila. Ana Sternad, hišinja, 33 l., jetika. — Josipina Maček, fabriška delavka, 20 l., jetika.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
2. aprila	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	730.68 729.84 731.49	4.8 12.4 6.2	bzv. jzpd. sl. vzh. sl.	obl. > p. js.	0.00

Oznanila

in reklame za vse časopise, strokovne novine in koledarje domačih in tujih dežel preskrbava reellno in najceneje uže celih 27 let obstoječa najstarejša firma Avstro-Ogerske v tej stroki: **A. Oppelk** na **Dunaji** (Stadt, Stubenbastei Nr. 2).

V

Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat**. Cena 1 gld.
II. zvezek: **Pripovedni spisi**: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
III. zvezek: **Pripovedni spisi**: Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrbani Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 11

Srečke

z dné 1. aprila.

Praga: 66 87 90 13 76.

Poslednje obligacije. — Poslednje emitiranje.

Vsled ministerske naredbe vrši se dné 10. aprila 1885. l. po zakonito propisanih določbah veliko mesečno izžrebanje s kraljevim pismom dovoljenih

laških lozних posojil

Ta posojila so zajamčena na posestvih mest **Bari, Barletta, Milan in Benetke** s 500 žrebanji

(vsak mesec jedno žrebanje)

ki se vrše nepreklono v dnevih na obligacijah naznačenih. Slednje obsežajo vrhu tega natančneja pojasnila. — Ta posojila so

najkoristnejša, najbolj sestavljena in jedina na svetu

z skoro

300 000 dobitki v gotovini

izmed kojih so nekatera po

2 milijona, 1 milijon, 500 000, 400 000, 300 000, 100 000 itd.

vkupno denarno svoto

66 milijonov dobitkov

tvorijo, ter se izplačujejo penezi z največjo diskrecijo dotičnikom brez kach formalnostij, celó brez kake pobotnice, ker so na naslovih potrebna sprejemna potrdila.

Številke vlečenih obligacij denejo se z nova v to primerno posodo pod določbami državnih in komunalnih propisov, tako da more vsak naslov pri jednem in istem žrebanji večkrat vlečen biti.

Običaj, kako da se vlečejo številke, je vsak mesec različen, podaje torej vsakemu lastniku obligacij največjo možnost, na ta ali drugi način zadeti kak dobiček.

Minimum jednega loza 60 frk., maksimum 2 milijona.

Vplačane vsote vrhu tega niso nikedar izgubljene ter se povrnejo neskrajšano, ker se vsakemu lastniku izplača na obligacije 290 frk., namreč 60 frk. za garantovani najmanjši dobiček in 230 frk. za znesek vplačane svote.

Definitivne, na lastnika se glaseče, zlasti od komunalnih oblastev mest

Bari, Barletta, Milan, Benetke

garantovane in podpisane originalne obligacije, ki redno pri 500. žrebi (jedenkrat na mesec) soigrajo, razpečavajo se po neizmanjšujoči polni ceni za 115 gl. Omenjene obligacije dobivajo se za 145 gld. na obroke, ki se takó-le plačujejo: Pri subskripciji 7 gl. 50 kr., ostanek v znesku 137 gld. 50 kr. pa v 55 jako ugodnih mesečnih obrokih po 2 gl. 50 kr., pričenshi s 1. majem in prvi teden vsacega meseca. **Koj po plačnem zadatji** le-teh 7 gl. 50 kr. udeležuje se odjemnik vseh prej omenjenih perijodičnih žrebanj istim načinom, kot bi bil ves znesek vplačal; toda isti more tudi, kakor mu drago, naprej plačati jeden ali več obrokov. Vsak kupec te vrste, kot oni, ki je plačal vse obligacije, dobi kot premijo 5 lozov velike loterije mesta Nizze, ki se bodo kmalu izžrebali, pričenshi z velikim lozom

pol milijona

in drugimi velikimi dobitki po 100 000, 50 000, 25 000, 20 000 itd. (40)

Zneski vposljuje naj se do dné 9. aprila bankovni hiši **Croce frères** v **Mario v Genovi**, sv. Jurija trg št. 32, kojemu se je izročilo razpečavanje teh obligacij. Temu je uže zdaj 11 let, odkar hiša naša oskrbava te obligacije na Italijanskem in v inozemstvu v popolno zadovoljnost svojih klientov; med temi je mnogo takih, kojim so se največji lozi dan po žrebu brez kacega odtegleja za komisije izplačali, kakor to dokazujejo uradne, občinstvu v pregled razpoložene listine.

Splošne določbe. Obligacije je možno sprejemati po vsem svetu proti vposlanemu denarnemu znesku, in sicer po: 1.) Mednarodni poštni nakaznici ali konzularnem mandatu; 2.) po odstrižku; 3.) po vpisanem pismu; 4.) ali v zapečatenem denarnem pismu. Istotako se v plačilo vzprejemljó: Bankovci, pisemne znamke, rentni kuponi, bodi si katerekoli dežele. Dopisuje naj se francoski ali nemški. Vsaki naročbi priložiti je treba 50 ct. za poštnino nazaj. Na naročbe proti povzetji se ne bo oziralo.

Vozni nakladni listi

dobivajo se v tiskarni

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani.